Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2024-2029

Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

2025/2036(INI)

28.3.2025

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με ένα νέο όραμα για τις συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων
(2025/2036(INI))

Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

Εισηγήτρια: Laurence Farreng

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....3

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....9

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ Ή ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙ ΤΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ.....10

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με ένα νέο όραμα για τις συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων (2025/2036(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος «Erasmus+»: το πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1288/2013[1],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 15ης Σεπτεμβρίου 2020 σχετικά με αποτελεσματικά μέτρα προκειμένου τα προγράμματα Erasmus+, Δημιουργική Ευρώπη και Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης να αποκτήσουν οικολογικό προσανατολισμό[2],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Μαΐου 2022 σχετικά με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025 – μικροδιαπιστευτήρια, ατομικοί λογαριασμοί μάθησης και μάθηση με στόχο ένα βιώσιμο περιβάλλον[3],

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 23ης Ιουνίου 2022 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων ένταξης στο πλαίσιο του Erasmus+ 2014-2020[4],

– έχοντας υπόψη τη μελέτη που εκπονήθηκε στις 11 Σεπτεμβρίου 2023 για λογαριασμό της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας με τίτλο «EU funding programmes 2021-2027 in culture, media, education, youth and sports: first lessons, challenges and future perspectives – Erasmus+» (Χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027 στον πολιτισμό, τα μέσα ενημέρωσης, την εκπαίδευση, τη νεολαία και τον αθλητισμό: πρώτα διδάγματα, προκλήσεις και μελλοντικές προοπτικές– Erasmus+),

– έχοντας υπόψη τη μελέτη που εκπονήθηκε στις 20 Ιουλίου 2023 για λογαριασμό της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας με τίτλο «Early implementation of four 2021-2027 EU programmes: Erasmus+, Creative Europe, European Solidarity Corps and Citizens, Equality, Rights and Values (Strand 3)» (Έγκαιρη εφαρμογή των τεσσάρων προγραμμάτων της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027: Erasmus+, Δημιουργική Ευρώπη, Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης και Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες (σκέλος 3)),

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τα αποτελέσματα και το μετασχηματιστικό δυναμικό της πρωτοβουλίας για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια[5],

[1] ΕΕ L 189 της 28.5.2021, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj.
[2] ΕΕ C 385 της 22.9.2021, σ. 2.
[3] ΕΕ C 479 της 16.12.2022, σ. 65.
[4] ΕΕ C 32 της 27.1.2023, σ. 58.
[5] Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού κ.ά., Report on the outcomes and transformational potential of the European Universities initiative (Έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα και το μετασχηματιστικό δυναμικό της πρωτοβουλίας για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025.

– έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14ης και της 15ης Δεκεμβρίου 2017,

– έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 2018, για την εκπλήρωση του οράματος για έναν ευρωπαϊκό χώρο εκπαίδευσης,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Συμβουλίου της 18ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την περαιτέρω ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης για τη στήριξη συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με προσανατολισμό στο μέλλον[6],

– έχοντας υπόψη το υπουργικό ανακοινωθέν της Ρώμης, της 19ης Νοεμβρίου 2020, που εγκρίθηκε κατά την υπουργική σύνοδο του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης,

– έχοντας υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2021/2122 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με ένα σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη[7],

– έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2021 σχετικά με την πρωτοβουλία για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια – Σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της έρευνας, της καινοτομίας και της κοινωνίας: ανοίγοντας τον δρόμο για μια νέα διάσταση στην ευρωπαϊκή τριτοβάθμια εκπαίδευση,

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 27ης Μαρτίου 2024, με τίτλο «Σχέδιο στρατηγικής για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο» (COM(2024)0144),

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 2025, με τίτλο «Η Ένωση Δεξιοτήτων»(COM(2025)0090),

– έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του, και το άρθρο 1 στοιχείο ε) και το Παράρτημα 3 της απόφασης της Διάσκεψης των Προέδρων, της 11ης Δεκεμβρίου 2024, σχετικά με τη διαδικασία έγκρισης για τη σύνταξη εκθέσεων πρωτοβουλίας,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 55 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας (A10-0000/2025),

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ποιοτική εκπαίδευση και η ακαδημαϊκή και επιστημονική συνεργασία αποτελούν προϋποθέσεις για την επίτευξη της ευρωπαϊκής στρατηγικής αυτονομίας μας, την καταπολέμηση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ανταγωνιστικότητας με κορυφαία παγκόσμια πανεπιστήμια·

B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η σημασία της ακαδημαϊκής κοινότητας και των πανεπιστημίων για μια ανταγωνιστική Ευρώπη υπογραμμίζεται στην έκθεση του Mario Draghi σχετικά με το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας, στην έκθεση του Enrico Letta σχετικά με το μέλλον της ενιαίας αγοράς και στην έκθεση του Manuel Heitor σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»·

[6] ΕΕ C 389 της 18.11.2019, σ. 1.
[7] ΕΕ L 431 της 2.12.2021, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj.

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Erasmus+ είναι ένα εμβληματικό πρόγραμμα της ΕΕ για τη στήριξη της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού στην Ευρώπη και πέραν αυτής·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρωτοβουλία για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια θεσπίστηκε ως εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού (2021-2027) του Erasmus+·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων εξυπηρετούν πολυδιάστατο σκοπό, ο οποίος ξεκινά από τη δημιουργία κοινών προγραμμάτων σπουδών και εξελίσσεται προς τη δημιουργία διαπανεπιστημιακών πανεπιστημιουπόλεων με ισχυρή ευρωπαϊκή διάσταση, με στόχο την προώθηση της κινητικότητας των φοιτητών και του ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού, καθώς και προς πιο μετασχηματιστικές αλλαγές στα τοπία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα κράτη μέλη και στις συμμετέχουσες χώρες·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ακαδημαϊκή και επιστημονική ελευθερία αποτελεί κεντρική αρχή των πανεπιστημιακών αποστολών και δραστηριοτήτων·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά τη διακρατική συνεργασία, ιδίως όσον αφορά τη χρηματοδότηση και τη διακυβέρνηση·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρωτοβουλία σχετικά με τα δίκτυα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων υπήρξε πολύ πιο επιτυχής από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο στόχος της δημιουργίας 20 συμμαχιών που ορίζονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2017 έχει ξεπεραστεί, καθώς έχουν πλέον δημιουργηθεί 65 συμμαχίες, οι οποίες περιλαμβάνουν περισσότερα από 570 πανεπιστήμια με περισσότερους από 2.200 εξωτερικούς εταίρους, χωρίς πρόσθετα κονδύλια του προϋπολογισμού·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτές οι υφιστάμενες συμμαχίες επιλέχθηκαν μέσω πέντε ανταγωνιστικών ανοικτών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που επικεντρώνονται στην ποιότητα, την αριστεία, τη συμπεριληπτικότητα και τη δίκαιη γεωγραφική κάλυψη·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρωτοβουλία για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια αποτελεί βασικό μέσο για την οικοδόμηση ενός ολοκληρωμένου, ανταγωνιστικού και χωρίς αποκλεισμούς Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συμμαχίες έχουν αποδείξει το μετασχηματιστικό δυναμικό τους για τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των κρατών μελών και έχουν κατοχυρώσει τον δικό τους ρόλο στην εκπαίδευση μιας νέας γενιάς μετακινούμενων Ευρωπαίων φοιτητών· λαμβάνοντας υπόψη ότι πανεπιστήμια από διάφορες συμμαχίες βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των νομοθετικών αλλαγών στις χώρες τους·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι 23 κράτη μέλη χρηματοδοτούν συμμαχίες με τους εθνικούς προϋπολογισμούς τους·

Τρέχουσα κατάσταση, προκλήσεις και εμπόδια

1. αναγνωρίζει τη θερμή υποδοχή της πρωτοβουλίας σχετικά με τα δίκτυα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τον ρόλο της πρωτοβουλίας αυτής στη διευκόλυνση των προσπαθειών για την άρση των εμποδίων όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης· επισημαίνει το γεγονός ότι τα έργα κινητικότητας, η δημιουργία κοινών προγραμμάτων σπουδών και η ερευνητική συνεργασία μεταξύ των πανεπιστημίων στην Ευρώπη έχουν καθοριστική σημασία για την αντιμετώπιση των αναγκών σε στρατηγικούς τομείς· σημειώνει ότι οι συμμαχίες αποτελούν ισχυρό εργαλείο για την εφαρμογή της διαδικασίας της Μπολόνια·

2. υπογραμμίζει την ποικιλομορφία των συμμαχιών όσον αφορά τη διακυβέρνηση, τα θέματα και τα αντικείμενα που καλύπτονται, καθώς και το μέγεθος και την τοποθεσία των συμμετεχόντων πανεπιστημίων· σημειώνει τη μεγάλη και επιτυχή συμμετοχή πανεπιστημίων από μεσαίου μεγέθους πόλεις, αγροτικές περιοχές και εξόχως απόκεντρες περιοχές, πράγμα που καθιστά την πρωτοβουλία προσβάσιμη και χωρίς αποκλεισμούς· επισημαίνει το γεγονός ότι μια προσέγγιση χωρίς διαφοροποιήσεις δεν είναι κατάλληλη για τις συμμαχίες· σημειώνει ότι η πανευρωπαϊκή γεωγραφική εκπροσώπηση των πανεπιστημίων στο πλαίσιο των συμμαχιών είναι καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση της απώλειας ειδικευμένου δυναμικού·

3. εκφράζει την ικανοποίησή του για την ενσωμάτωση των σπουδαστών στις δομές διακυβέρνησης των συμμαχιών, οι οποίες επιτρέπουν στους νέους να ασκούν γνήσια επιρροή στην ανάπτυξή τους·

4. εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι ορισμένες συμμαχίες συμμετέχουν σε πιλοτικά έργα που αποσκοπούν στη δημιουργία ευρωπαϊκού πτυχίου και/ή νομικού καθεστώτος· υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι οι συμμαχίες δεν θα πρέπει να χρησιμεύουν ως το μοναδικό μέσο καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση· σημειώνει ότι οι συμμαχίες θα πρέπει να έχουν την ελευθερία να εξειδικεύονται και να είναι ευέλικτες στις δραστηριότητές τους·

5. εκφράζει την ικανοποίησή του για τη σημαντική αύξηση του αριθμού των σχεδίων κινητικότητας στα οποία συμμετέχουν φοιτητές και ακαδημαϊκό και διοικητικό προσωπικό σε πανεπιστήμια που συμμετέχουν σε συμμαχίες, σε σύγκριση με άλλα σχέδια κινητικότητας του Erasmus+· σημειώνει ότι ο αρχικός στόχος να επιτευχθεί απρόσκοπτη κινητικότητα για το 50% των σπουδαστών σε συμμετέχουσες συμμαχίες δεν έχει ακόμη επιτευχθεί·

6. εκφράζει την ανησυχία του για τις τρέχουσες απειλές κατά της ακαδημαϊκής και επιστημονικής ελευθερίας σε διάφορα μέρη του κόσμου, στα οποία περιλαμβάνονται ορισμένα κράτη μέλη· υπογραμμίζει τον ρόλο που διαδραματίζουν τα πανεπιστήμια, συμπεριλαμβανομένων των συμμαχιών, στο να καταστήσουν τον ευρωπαϊκό τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ελκυστικότερο για φοιτητές και ακαδημαϊκό προσωπικό εκτός ΕΕ·

7. χαιρετίζει την πρωτοβουλία «Ένωση δεξιοτήτων», ιδίως την επικείμενη πρόταση σχετικά με το νομικό καθεστώς των συμμαχιών, η οποία διευκολύνει τις συμμαχίες να δρομολογούν και να ηγούνται ευρωπαϊκών έργων, να προσελκύουν χρηματοδότηση και

να διευρύνουν τη δομή διακυβέρνησής τους, ιδίως στην περίπτωση πανεπιστημίων από τρίτες χώρες·

8. χαιρετίζει τη δημιουργία της FOREU4ALL, μιας κοινότητας πρακτικής για συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων· υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο του στη διάδοση καινοτομιών από τις συμμαχίες στην ευρύτερη ακαδημαϊκή κοινότητα·

Συστάσεις

9. υπογραμμίζει ότι η χρηματοδότηση και οι δράσεις πρέπει να περιλαμβάνουν τις τρεις πανεπιστημιακές αποστολές και το τρίγωνο της γνώσης: εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία· εκφράζει την ανησυχία του για την έλλειψη πυλώνων έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο των συμμαχιών· επισημαίνει τις σημαντικές δυνατότητες των συμμαχιών για τη δημιουργία δικτύων ερευνητών και ανταλλαγής γνώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με πολλαπλασιαζόμενο αντίκτυπο σε στρατηγικούς τομείς, όπως η κβαντική υπολογιστική ή η τεχνητή νοημοσύνη·

10. τονίζει την ανάγκη για βιώσιμη και προβλέψιμη χρηματοδότηση για τις υφιστάμενες συμμαχίες· ζητεί από την Επιτροπή να λάβει υπόψη την ενδεχόμενη ανάγκη να λειτουργήσει προορατικά για μελλοντικά αιτήματα να συνεχιστούν υφιστάμενες και επιτυχημένες συμμαχίες· ζητεί από την Επιτροπή να διατηρήσει όσο το δυνατόν απλούστερη τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων·

11. υπογραμμίζει ότι το στρατηγικό όραμα για τις πανεπιστημιακές συμμαχίες πρέπει να αντικατοπτρίζεται στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο· ζητεί από την Επιτροπή να αξιολογεί κάθε συμμαχία προκειμένου να παράσχει στήριξη και εξατομικευμένες λύσεις όσον αφορά τη μελλοντική ανάπτυξή τους·

12. αναγνωρίζει την ανάγκη να συνεχίσει η πρωτοβουλία για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια να αποτελεί μέρος του προγράμματος Erasmus+· υπογραμμίζει ότι το Erasmus+ δεν μπορεί να είναι η μόνη πηγή χρηματοδότησης για τις συμμαχίες· ζητεί από την Επιτροπή να παρουσιάσει μια ολοκληρωμένη επενδυτική στρατηγική για τις συμμαχίες, η οποία θα περιλαμβάνει χρηματοδότηση από προγράμματα της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το «Ψηφιακή Ευρώπη», το InvestEU, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης·

13. υπογραμμίζει το γεγονός ότι, για μια γνήσια επιτυχία που θα περιλαμβάνει ποιότητα, αριστεία και ενσωμάτωση, η στήριξη των συμμαχιών δεν μπορεί να προέρχεται αποκλειστικά από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, αλλά θα πρέπει επίσης να προέρχεται από εθνικές, τοπικές και ιδιωτικές πηγές·

14. τονίζει την ανάγκη να ενισχυθεί η διεθνοποίηση των συμμαχιών, σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τη στρατηγική Global Gateway· σημειώνει ότι οι συμμαχίες βρίσκονται στο κατάλληλο επίπεδο για τη σύναψη εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες και μπορούν να χρησιμοποιούν εργαλεία όπως το Erasmus Mundus· ζητεί από την Επιτροπή και τις συμμαχίες να διασφαλίσουν ότι όλοι οι εταίροι συμμορφώνονται με τις ευρωπαϊκές αξίες·

15. ζητεί από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις συμμαχίες να περάσουν από μια λογική που βασίζεται στα έργα σε μια μακρόπνοη, μετασχηματιστική συνεργασία·

υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό οι συμμαχίες να μπορούν να αναβαθμίζονται· υπογραμμίζει την ανάγκη να καθοριστούν ποιοτικοί και όχι ποσοτικοί στόχοι·

16. σημειώνει ότι οι συμμαχίες δοκιμάζουν καινοτόμους τρόπους διδασκαλίας και απόκτησης γνώσεων, όπως τα μικρο-διαπιστευτήρια και η μεικτή κινητικότητα· τονίζει την ανάγκη να εδραιωθεί η διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφορικής για τη δημιουργία γνήσιων εικονικών ευρωπαϊκών δια-πανεπιστημιουπόλεων·

17. ζητεί από την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο να προστεθούν κριτήρια για τις ενδεχόμενες μελλοντικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, σύμφωνα με θέματα που συνδέονται με την ευρωπαϊκή στρατηγική αυτονομία και ανταγωνιστικότητα, όπως η ενέργεια, η άμυνα, η κλιματική αλλαγή και η ψηφιακή μετάβαση·

18. τονίζει την ανάγκη να διαθέτουν οι συμμαχίες την κατάλληλη δομή και ικανότητες για τη στήριξη της μεταφοράς τεχνολογίας και τη διευκόλυνση της επέκτασης της έρευνας, σε ευρωπαϊκό επίπεδο·

19. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η ιδέα των ευρωπαϊκών πανεπιστημιακών συμμαχιών αναφέρθηκε για πρώτη φορά στην ομιλία του Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας, Emmanuel Macron, στη Σορβόννη το 2017. Έγινε πραγματικότητα το 2019 και υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ για την περίοδο 2021-2027. Η ιδέα αυτή υποστηρίζεται από μια μακρόχρονη παράδοση συνεργασίας και ανταλλαγών μεταξύ ευρωπαϊκών πανεπιστημίων που ανάγεται στο Μεσαίωνα, με παραδείγματα όπως τα ταξίδια του Δεζιδέριου Έρασμου σε πανεπιστημιακές πόλεις ή το Grand Tour, μια εκπαιδευτική περιήγηση που είχε καθιερωθεί να κάνουν νέοι άνδρες ανά την Ευρώπη από τον 17ο έως τον 19ο αιώνα. Η πρωτοβουλία «Ευρωπαϊκή Συμμαχία Πανεπιστημίων», στην τρέχουσα μορφή της, σχεδιάστηκε ως ένα δίκτυο πανεπιστημίων που προάγει την κινητικότητα των φοιτητών μεταξύ των πανεπιστημιουπόλεων, καθώς και την παιδαγωγική καινοτομία. Οι πρώτες συμμαχίες ξεκίνησαν το 2019 και σημείωσαν άμεση επιτυχία. Ενώ η αρχική ιδέα ήταν να δρομολογηθούν μόλις 20 συμμαχίες, σήμερα υπάρχουν 65 συμμαχίες, στις οποίες συμπράττουν περισσότερα από 570 πανεπιστήμια, τα οποία αντιπροσωπεύουν πάνω από το ήμισυ του φοιτητικού πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι προσκλήσεις της Επιτροπής για πανεπιστημιακές συμμαχίες ήταν ανοικτού χαρακτήρα, γεγονός που επέτρεψε στα πανεπιστήμια να τις υλοποιήσουν με ανοικτό και δημιουργικό τρόπο όταν επρόκειτο να αποφασίσουν τον αριθμό των εταίρων, τον τύπο της διοίκησης, τα θέματα που θα κάλυπταν και τις μορφές συνεργασίας τους. Αυτό το επιτυχημένο μοντέλο επέτρεψε όχι μόνο τη συμμετοχή των μεγαλύτερων, περισσότερο αναγνωρισμένων διεθνώς πανεπιστημίων, αλλά και των μικρών και μεσαίων πανεπιστημίων, καθώς και των πανεπιστημίων σε εξόχως απόκεντρες περιοχές, ώστε να ενώνονται γύρω από κοινά θέματα και στόχους που συμβάλλουν στη ζωτικότητα της επικράτειάς τους, προσφέροντας στους νέους εκπαίδευση σε επίπεδο ΕΕ και αντιμετωπίζοντας την απώλεια ειδικευμένου δυναμικού. Τούτο εξασφαλίζει ένα έργο χωρίς αποκλεισμούς, που εκδημοκρατίζει την ακαδημαϊκή αριστεία με συμπεριληπτικό τρόπο. Υπερβαίνοντας τον χαρακτήρα των δικτύων, οι συμμαχίες αυτές δημιουργούν επίσης ενδο-ευρωπαϊκές πανεπιστημιουπόλεις και έχουν καταστεί καταλύτες για νομοθετικές αλλαγές. Αποτελούν κινητήριες δυνάμεις της καινοτομίας, γεφυρώνοντας το χάσμα δεξιοτήτων και ενθαρρύνοντας μια νέα γενιά νέων Ευρωπαίων να εξερευνούν και να μαθαίνουν. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι για την προσεκτικότερη εξέταση των συμμαχιών, ιδίως όσον αφορά το μελλοντικό δυναμικό τους και τα ζητήματα που εντοπίστηκαν με την πάροδο των ετών. Σε μια εποχή αυξημένης παγκόσμιας ανασφάλειας, οι συμμαχίες έχουν καταστεί πραγματικό πλεονέκτημα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της κυριαρχίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η ικανότητά τους για καινοτομία και έρευνα και για μεταφορά τεχνολογίας, ιδίως σε κρίσιμους και στρατηγικούς τομείς που μπορούν να συνεχίσουν να επιτυγχάνουν ασφάλεια και αριστεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Όταν η ακαδημαϊκή ελευθερία δέχεται επίθεση, ιδίως από παγκόσμιους παράγοντες όπως οι ΗΠΑ, οι συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων αποτελούν εργαλείο με το οποίο η ΕΕ μπορεί να συνεχίσει να προσελκύει ερευνητές και πανεπιστημιακούς από ολόκληρο τον κόσμο. Για τον σκοπό αυτό, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστούν επενδύσεις και χρηματοδότηση για τις συμμαχίες, προκειμένου να αυξηθούν οι ικανότητές τους, να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητά τους, να εδραιωθούν τα μοντέλα τους και να διασφαλιστεί η μακροβιότητά τους, με στόχο τη μελλοντική ανεξαρτησία τους. Προγράμματα όπως το Erasmus+ είναι ζωτικής σημασίας για τον σκοπό αυτό. Αντί να δημιουργούν νέες συμμαχίες, τα προγράμματα αυτά και η χρηματοδότησή τους θα πρέπει να στηρίζουν την επιτυχία των υφιστάμενων συμμαχιών που έχουν ήδη αρχίσει να αναδιαμορφώνουν την ακαδημαϊκή αριστεία και την ακαδημαϊκή ελευθερία της ΕΕ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ Ή ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙ ΤΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του παραρτήματος Ι του Κανονισμού, η εισηγήτρια δηλώνει ότι έλαβε εισηγήσεις από τις ακόλουθες οντότητες ή πρόσωπα κατά την εκπόνηση του σχεδίου έκθεσης:

Οντότητα και/ή πρόσωπο
Coimbra Group
LERU
Saarland University
Agreenium
EUt+ University Alliance
Una Europa vzw Student Board
Circle U. AISBL (Circle U. European University Alliance)
European University Association
ARQUS Alliance
Conference of European Schools for Advanced Engineering Education and Research
France Universités

Ο ανωτέρω κατάλογος συντάσσεται υπό την αποκλειστική ευθύνη της εισηγήτριας.

Όταν φυσικά πρόσωπα προσδιορίζονται στον κατάλογο με το όνομά τους, με τα καθήκοντά τους ή και με τα δύο, η εισηγήτρια δηλώνει ότι υπέβαλε στα ενδιαφερόμενα φυσικά πρόσωπα τη Δήλωση περί ιδιωτικότητας αριθ. 484 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), η οποία ρυθμίζει τους όρους που ισχύουν για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων και τα δικαιώματα που συνδέονται με την εν λόγω επεξεργασία.